

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום ראשון א' בטבת תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

סוטה - מ"ח

1. מה הביאור לתקנותיו של יוחנן כהן גדול כפי שנתבאר בברייתות?

- א. ביטל ויודי מעשרות - כיון שאין נותנין אותו כתיקונו, שהתורה אמרה לתת מעשר ראשון ללוי ואנו נותנים לכהן, כיון שעזרא קנסם על שלא עלו מבבל. וכל בית שאין מתודה על מעשר ראשון, שוב אין מתודה על שאר מעשרות, כיון שפתח בו הכתוב תחילה. תקנה זו תיקן אף לחברים.
- ב. גזר על הדמאי - שלח בכל גבול ישראל וראה שמפרישין רק תרומה גדולה. ומעשר ראשון ומעשר שני רק מקצתן מעשרין. אמר להם: בני, כשם שתרומה גדולה יש בה עוון מיתה, כך בתרומת מעשר וטבל, ואתם קונים מעמי הארץ שיתכן שלא עישרו ועדין היא טבל. עמד והתקין להם: הלוקח פירות מעם הארץ - מפריש כל המעשרות - ומהמעשר ראשון מפריש תרומת מעשר ונותנה לכהן, ואת המעשר שני עולה ואוכלו בירושלים.
- ג. ביטל את המעוררים - תיקן שלא יאמרו הלוויים את הפסוק 'עורה למה תישן ה'" כיון שנראו כמטיחים, אמר להם: וכי יש שינה לפני המקום? והלא נאמר 'הנה לא ינום וכו'', אלא הכוונה כשישראל בצער ועכו"ם בנחת ושלוה, הקב"ה כביכול נראה ישן.
- ד. ביטל את הנוקפים - היו מסרטין לעגל בין קרניו כדי שיפול דם בעיניו, ויקל לשחוט אותו. בטל זאת כיון שנראה כמום. בברייתא שנו - שהיו חובטין אותו במקלות, כדרך שעושין אותו לפני עכו"ם. אמר להם: עד מתי אתם מאכילין טריפות למזבח, שמא ניקב קרום של מוח, עמד והתקין להם טבעות בקרקע, להכניס צואר בהמה לתוכו.

2. משנה - אלו דברים נוספים התבטלו כשעם ישראל ירדו בדרגתם?

- א. משבטלה סנהדרין - בטל השיר מבית המשתאות,
- ב. משמתו נביאים הראשונים - בטלו אורים ותומים,
- ג. משחרב בהמ"ק - בטל השמיר, ונופת צופים, ופסקו אנשי אמנה מישראל,
- ד. העיד ר' יהושע: מיום שחרב בהמ"ק - אין יום שאין בו קללה, ולא ירד הטל לברכה, וניטל טעם הפירות,
- ה. ר' יוסי - אף ניטל שומן הפירות,
- ו. ר' שמעון בן אלעזר - הטהרה נטלה את (הטעם ואת) הריח, המעשרות - נטלו את שומן הדגן,
- ז. חכמים - הזנות והכשפים כילו את הכל.

3. אלו מימרות למדנו באיסור השירה?

- א. רב: אוזן השומעת שירה תיעקר.
- ב. רבא: שירה בבית מביאה חורבן בפתחו, ואפילו בבית הבנוי מארזים. 'קול ישורר בחלון חרב בסף כי ארזה ערה'. רב אשי למד מפסוק זה: שחורבן הבית מתחיל בפתחו. וכן נלמד מ'ושאיה יוכת שער' שהבתים שוממים ויוכו ע"י שדים. מר ב"ר אשי ראה שד כזה ונראה כשור נוגח.
- ג. רב הונא: השיר ששרים מושכי חבל הספינות לזרז עצמם, וכן החורשים כדי לכוון השוורים - מותר, כיון שהוא למלאכה. אבל של האורגים אסור כיון שהוא לשחוק.
- ד. רב הונא גזר על דורו שלא יזמרו בביתם ובבית משתאות, ועקב כך היה שפע גדול ומחיר האווזים והחיטים הוזל מאד. רב חסדא זלזל בזה ועקב כך אפילו אווז בזוז לא מצאו.
- ה. רב יוסף: גברים שרים ונשים עונות - פריצותא, נשים שרות וגברים עונים - כאש בנעורת וחמור יותר, ויש לבטלו קודם, אם א"א לבטל שניהם.
- ו. ר' יוחנן: כל השוטה בארבעה מיני זמר - כנור ונבל תוף וחליל וכפי שנתבאר בפסוק. מביא חמש פורעניות לעולם - גלות, רעב, שכחת התורה, שפלות 'שוגאו' של הקב"ה, שפלות ישראל. וסופם שיפלו בגיהנום. המשך -

4. משמתו נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים. מי הם נביאים ראשונים?
- א. רב הונא - דוד ושמואל ושלמה. ואף בימי דוד פעמים נענו ופעמים לא, שהרי שאל צדוק ועלתה לו, שאל אביתר ולא עלתה לו, והקשו מבריינתא שמבואר בה שכשחרב בהמ"ק ראשון - בטלו ערי מגרש, ופסקו אורים ותומים, ופסק מלך מבית דוד.
- ב. רב נחמן בר יצחק - כל הנביאים הם 'נביאים ראשונים' מלבד חגי זכריה ומלאכי שהם אחרונים. כדשינו: משמתו חגי זכריה ומלאכי - נסתלקה רוח הקודש מישראל, ואעפ"כ היו משתמשים בבת קול.
5. אלו דוגמאות של שימוש בבת קול מצינו?
- א. היו מסובין בעליית בית גוריא ביריחו, אמרה בת קול: יש בכס אדם שראוי שתשרה שכינה עליו, אלא שאין דורו ראוי לכך, נתנו עיניהם בהלל הזקן, וכשמת, הספידוהו: הי חסיד, הי עניו, תלמידו של עזרא.
- ב. היו מסובין בעלייה ביבנה, ואמרה בת קול יש בכס אדם אחד וכו'.. נתנו עיניהם בשמואל הקטן, וכשמת, הספידוהו: הי עניו, הי חסיד, תלמידו של הלל. ואף הוא אמר בשעת מיתתו: שמעון וישמעאל עתידים ליהרג בחרב, וחבריהם בשאר מיתות, ושאר העם לביזה וצרות רבות על ישראל. ואף על ר' יהודה בן בבא בקשו לומר הי חסיד, הי עניו, אלא שנטרפה שעה, שאין מספידין על הרוגי מלכות.
6. משחרב בהמ"ק - בטל השמיר. עבור מה נצרך השמיר?
- א. ר' יהודה - בו בנה שלמה את בהמ"ק, כיון שהשתמשו באבנים שלמות ולא השתמשו בברזל, ועקרו וסתתו ע"י השמיר. אמר לו ר' נחמיה - הרי כתוב 'אבנים יקרות.. מגוררות במגרה' אלא בהכרח הכוונה שהיה מתקין בכלי ברזל רק מבחוץ ומכניס מבפנים. אמר רבי - נראין דברי רבי יהודה - באבני מקדש, ודברי ר' נחמיה - באבני ביתו.
- ב. לר' נחמיה השמיר נצרך - לאבנים שבאפוד ובחושן שאין כותבין אותן בדיו, ואין מסרטין עליהם באיזמל, אלא כותב שמות השבטים בדיו, ומראה להן שמיר מבחוץ, והאבנים נבקעות מאליהן, כתאינה שנבקעת בימות החמה ואינה חסירה כלום, וכבקעה וכו'.
7. מה גודלו של השמיר?
- גודלו כשעורה. ומששת ימי בראשית נברא, ואין כל דבר קשה יכול לעמוד בפניו. כיצד משמירין אותו אם מבקיע כל דבר - כורכין אותו בספוגי צמר, ומניחין בשופרת מעופרת מליאה סובי שעורין. וכיון שהם רכים אינו מבקעם.
8. מה עוד שנינו שהתבטלו משחרב מקדש ראשון?
- שירא פרנדא [משי יקר], וזכוית לבנה, ורכב ברזל. וי"א: אף יין קרוש הבא משניר, הדומה כעיוגולי דבילה.
9. משחרב בית המקדש, בטלה נופת צופים. מה היא?
- א. רב - סולת שמרוב שומנה מדבקת בדופני נפה סולת, ודומה לעיסה שנילושה בדבש ושמן.
- ב. לוי - שהיתה ברכה בעיסה, וכשמדבקין ככרות בדופני התנור הן תפוחות עד שמגיעות זו לזו.
- ג. רבי יהושע בן לוי - זה דבש הבא מן הצופים שהוא משובח מאד.
10. כל הנצוק טהור - המערה מכלי טהור לכלי טמא אין הקילוח מצרפן להיות חיבור לטמא מה שבתוך הכלי שמערה ממנו. חוץ מדבש זיפים והצפיחים שהוא עב מאד, והרי הוא כמחובר שכשהקילוח פוסק הוא הולך מלמטה למעלה. מהו דבש הזיפים?
- א. רבי יוחנן - דבש שמזיפין בו [מערבין מים ויין ואינו ניכר מתוך שהוא עב].
- ב. ריש לקיש - על שם מקומו.
- וכן נחלקו בפסוק 'בבא הזיפים ויאמרו לשאול הלא דוד וגו' - לר' יוחנן: בני אדם המזיפין דבריהם. לר"א: על שם מקומן.
11. משחרב ביהמ"ק פסקו אנשי אמנה. מי הם?
- א. רבי יצחק - בני אדם שהן מאמינין בהקב"ה לוותר ממונם לנוי הדור מצוה ולצדקה ולהוצאת שבתות וימים טובים. כרבי אליעזר הגדול שאומר: כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר - אינו אלא מקטני אמנה. ומי גרם לצדיקים שאינם מקבלים שכר שלם - קטנות שהיה בהן, שלא האמינו בהקב"ה.
- ב. רבא - בנים של רשעי ישראל שמת בקטנותם, ולעתיד לבוא, אומרים לפניו: רבש"ע, מאחר שאתה עתיד ליפרע מהן, למה ציערתם כשלקחת בניהם.